

Gandharvalar

Veda sonrası dönemde çoğul olarak görünmekle birlikte, Vedalar'da, özellikle de Rigveda'da, daha çok tekil haldedir. Avesta'daki Gandareva'nın (ejderha biçiminde bir canavar) da tekil olması, bu mitolojik canlıların aslında başlangıçta tek olup, sonradan çoğullaştıklarını akla getiriyor. Atharvaveda'da (XI, 5: 2) sayıları 6333 olarak belirtilir. Rigveda'da göğün en yüksek katlarında oturuyor olarak görünürler. Apsarasların sevgilileridirler. Özellikle IX. kitapta *Soma ile bir yakınlıkları vardır. Atharvaveda'da da (IV, 4: 1) bitkilerden iyi anladıklarını gösteren bir yer vardır. Rigveda'da (VIII, 66: 5) olasılıkla Soma yüzünden çıkan bir kavgada İndra Gandharva'yı (tekil) öldürür. Gandharva bazen sularla ilgilidir. Sularla birlikte dökülen Soma'ya Rigveda'da "Suların Gandharvası" denir (IX, 86: 36). Soma her derde deva olduğu için, onu koruyan Gandharvalar, sonradan göğün tabiipleri haline getirilmişlerdir. Su perisiyle Gandharva'nın birleşmesi bir evlilik çeşitidir. Evlilik törenleriyle ilgisi vardır. Evlenmemiş kızın Soma ve Agni ile birlikte Gandharva'nın da eşi olduğu (X, 85: 40) söylenir. Güneşin atlarını sürerler. Agni ve Varuṇa'ya hizmet ederler. Göğün boşluklarında dolaşıp cennetin kapısında beklerler. Genellikle gösterişli giysileri ve parlak silahları vardır.

Apsaraslar

Apsaralar da denir. Ap “su”, sarah ise “akan, giden” anlamlarında olup, ikisi birlikte “suda hareket eden” anlamına gelir. Bunlar, adlarından da anlaşılacağı gibi su perileridir. Rigveda’da fiziksel özellikleri çok belirgin değildir. Cennette sevgilisine (Vena) gülümser (X, 123: 5). Vasishtha, bir Apsaras’tan doğmuştur (VII, 33: 12). Atharvaveda’da bunlardan daha çok söz edilir. Sularda yaşarlar ve göz açıp kapayıncaya kadar ortadan kaybolurlar (II, 2: 3). Zar oyunundan hoşlanırlar ve Gandharvaların eşleridirler (II, 2: 5). Banyan ve incir ağaçlarının içinde yaşadıkları, zil ve lavta ile müzik çaldıkları söylenir (IV, 37: 4). Şatapatha Brahmana’da (II, 5:1/4) Apsarasların kendilerini bir tür deniz kuşuna çevirdiklerini görürüz. Ayrıca dans eder ve şarkı söylerler.

Yakshalar

Zenginlik tanrısı Kubera’nın hizmetçileri olan doğüstü bir yaratık grubu. Rigveda’da tek bir yerde (X, 88: 13) Yaksha sözcüğü geçmekle birlikte, buradaki anlamı belirsizdir. Orijinleri hakkında çeşitli görüşler bildirilir. Rākshasalara benzerler. İçlerinde kötülerini kadar iyileri de bulunan bu hayalet sınıfına Punyacanāh

(İyi İnsanlar) adı verilir. Dişilerine Yakshinī denir. Yakshaların sihir ve büyü gücü vardır. Mhb.'da (III, 313: 65) gerçekte Tanrı Dharma'nın kılık değiştirmiş bir hali olan bir Yaksha ile Yudhishthira arasında çok güzel, felsefi bir karşılıklı konuşma geçer. (Bir tür Brahmodya) Ünlü şair Kālidāsa, mitolojiden etkilenerek yazdığı Meghadūta (Haberci Bulut) adlı eserinde, Kubera tarafından yeryüzüne sürgün edilmiş bir Yaksha'nın sevgilisine olan özlemini ve ayrılık acısını dile getirişini işlemiştir.

(Çeşitli Görseller)